

Sygn. akt III AUa 937/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Anna Rodak

Sędziowie: SSA Anna Szczepaniak-Cicha (spr.)

SSA Beata Michalska

Protokolant: sekr. sąd. Kamila Zientalak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 maja 2019 r. w Ł.

sprawy R. K.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o prawo do emerytury rolniczej

na skutek apelacji R. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 5 czerwca 2018 r. sygn. akt V U 63/18

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 937/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 grudnia 2017 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił R. K. prawa do emerytury rolniczej z uwagi na nieudokumentowanie 25 lat pracy w rolnictwie. Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do stażu rolniczego okresów: od 25 listopada 1967 r. do 30 czerwca 1968 r., od 1 września 1968 r. do 30 czerwca 1969 r. oraz od 1 września 1969 r. do 24 czerwca 1970 r., ponosząc że w tych okresach ubezpieczony nie pracował w gospodarstwie rolnym rodziców, gdyż uczył się w technikum i mieszkał w internacie.

W odwołaniu od powyższej decyzji, ostatecznie sprecyzowanym w piśmie pełnomocnika ubezpieczonego z dnia 24 maja 2018 r., odwołujący wniósł o zaliczenie do stażu pracy okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców całego okresu pobierania nauki w szkole ponadpodstawowej od 25 listopada 1967 r. do 24 czerwca 1970 r. W przypadku nieuwzględnienia tego okresu, wniósł o zaliczenie pracy w gospodarstwie rolnym przerw świątecznych, pełnego okresu wakacji, warsztatów oraz wykopków, tj. okresów:

- od 23 grudnia 1967 r. do 7 stycznia 1968 r., tj. 16 dni - okres Bożego Narodzenia,
- od 12 kwietnia 1968 r. do 21 kwietnia 1968 r. tj. 9 dni - Ś. Wielkanocne,
- od 12 czerwca 1968 r. do 16 czerwca 1968 r., tj. 5 dni okres Bożego Ciała,

- od 21 czerwca 1968 r. do 30 czerwca 1968 r., tj. zakończenie roku szkolnego dodatkowo 10 dni;
- od 1 września 1968 r. - 1 dzień wolny - niedziela,
- od 20 września 1968 r. do 29 września 1968 r., tj. 9 dni - wykopki,
- od 10 października 1968 r. do 15 grudnia 1968 r. (co tydzień w każdy czwartek, piątek, sobotę, niedzielę), tj. 40 dni – warsztaty,
- od 23 grudnia 1968 r. do 5 stycznia 1969 r., tj. 14 dni - przerwa Bożonarodzeniowa,
- od 9 stycznia 1969 r. do 23 marca 1969 r. (co tydzień w każdy czwartek, piątek, sobotę, niedzielę), tj. 44 dni - warsztaty,
- od 28 marca 1969 r. do 2 kwietnia 1969 r., tj. 6 dni - Wielkanoc,
- od 10 kwietnia 1969 r. do 18 maja 1969 r., tj. 20 dni - warsztaty,
- od 19 maja 1969 r. do 15 czerwca 1969 r., tj. 28 dni - praktyki w gospodarstwie rolnym rodziców,
- od 21 czerwca 1969 r. do 30 czerwca 1969 r., tj. 10 dni - wakacje,
- od 18 września 1969 r. do 30 września 1969 r., tj. 12 dni - warsztaty i wykopki,
- od 24 grudnia 1969 r. do 4 stycznia 1970 r., tj. 11 dni - przerwa Bożonarodzeniowa,
- od 9 stycznia 1970 r. do 23 marca 1970 r. (czwartki, piątki, soboty i niedziele), tj. 44 dni - warsztaty,
- od 27 marca 1970 r. do 1 marca 1970 r., tj. 6 dni - Wielkanoc,
- od 12 maja 1970 r. do 24 czerwca 1970 r., tj. 44 dni.

Organ rentowy domagał się oddalenia odwołania.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim wyrokiem z dnia 5 czerwca 2018 r. oddalił odwołanie ubezpieczonego.

Sąd Okręgowy ustalił, że R. K., urodzony (...), 16 lat ukończył w dniu (...)

Wnioskodawca od dnia 1 maja 2001 r. uprawniony jest do renty rolniczej, która od 1 lipca 2014 r. została przyznana mu bezterminowo.

R. K. legitymuje się stażem pracy w rolnictwie w wymiarze 23 lat 4 miesięcy i 7 dni.

Kasa zaliczyła wnioskodawcy do stażu rolniczego następujące okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników:

- od 1 lipca 1968 r. do 31 sierpnia 1968 r. - praca w gospodarstwie rolnym rodziców,
- od 1 lipca 1969 r. do 31 sierpnia 1969 r. - praca w gospodarstwie rolnym rodziców,
- od 25 czerwca 1970 r. do 30 stycznia 1976 r. - praca w gospodarstwie rolnym rodziców,
- od 31 stycznia 1976 r. do 31 grudnia 1988 r. - okres podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu,
- od 1 stycznia 1997 r. do 30 czerwca 2001 r. - okres podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu.

Organ rentowy nie zaliczył odwołującemu do stażu rolniczego okresów:

- od 25 listopada 1967 r. do 30 czerwca 1968 r.,
- od 1 września 1968 r. do 30 czerwca 1969 r.,
- od 1 września 1969 r. do 24 czerwca 1970 r.,
- od 1 stycznia 1981 r. do 28 lutego 1997 r. - okres prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

Sąd ustalił, że rodzice wnioskodawcy W. (ur. (...)) i J. (ur. (...)) małżonkowie K. mieszkali we wsi G. i prowadzili gospodarstwo rolne w gm. S. o powierzchni 8,34 ha położone we wsiach G. (3,16 ha) i P. (5,17 ha). Rodzice oprócz ubezpieczonego mieli dwie starsze córki: W. urodzoną w (...) r. oraz A. urodzoną w (...) r. Siostry wnioskodawcy wyprowadziły się z gospodarstwa rolnego rodziców po zawarciu związku małżeńskiego: W. w 1966 r. do T., a A. w 1968 r. do Ł..

Rodzice R. K. prowadzili młyn. Ziemię obsiewali zbożem i obsadzali ziemniakami, burakami, marchwią. Gospodarstwo nie było zmechanizowane. Hodowali inwentarz: jednego konia, 3-4 krowy, 10-12 świń oraz 30-40 kur, kaczek i gęsi. Rodzice wnioskodawcy pracowali wyłącznie w gospodarstwie rolnym.

W okresie od 1 września 1965 r. do 24 czerwca 1970 r. R. K. uczył się w Technikum (...) w T.. Uczęszczał do klasy o specjalności przetwórstwo i technologia zbóż. W okresie nauki w technikum mieszkał w internacie od rozpoczęcia roku szkolnego do jego zakończenia. W czasie nauki w technikum ubezpieczony pracował w gospodarstwie rolnym rodziców w okresie wakacji letnich, ferii zimowych, Świąt Bożego Narodzenia oraz Wielkanocy.

Od trzeciej do czwartej klasy wnioskodawca w okresach od 10 października 1968 r. do 15 grudnia 1968 r., od 9 stycznia 1969 r. do 23 marca 1969 r., od 9 stycznia 1970 r. do 23 marca 1970 r., od czwartku do niedzieli w każdym tygodniu, czyli łącznie przez 44 dni, odbywał warsztaty w gospodarstwie rolnym rodziców. Nadto odbywał praktyki zawodowe w gospodarstwie rolnym rodziców od 19 maja 1969 r. do 15 czerwca 1969 r., tj. 28 dni. W czasie, kiedy odwołujący przebywał w domu to uczestniczył we wszystkich pracach w gospodarstwie rolnym. Pracował co najmniej 4 godziny dziennie, a zdarzało się, że w okresie intensywnych prac na roli pracował od 12 do 16 godzin dziennie. Wszystkie prace wykonywał ręcznie. Pracował przy żniwach, wykopkach, wykonywał orkę oraz siał zboże. Zajmował się obrządkiem inwentarza żywego, tj. karmił i poił, a także pomagał w młynie.

W konsekwencji powyższych ustaleń Sąd Okręgowy stwierdził, że R. K. nie przysługuje prawo do emerytury przewidzianej w art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, ponieważ nie udowodnił on 25. letniego okresu ubezpieczenia emerytalno - rentowego. Wnioskodawca urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r., a co za tym idzie, zgodnie z art. 20 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, nie ma prawa do zaliczenia do okresów wymaganych do emerytury rolniczej okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu w systemie powszechnym, bowiem system ubezpieczenia społecznego rolników jest odrębny od systemu ubezpieczenia społecznego powszechnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2011 r., III UK 83/10, OSNP 2012 nr 7-8, poz. 99). Dlatego nie ma podstaw do zaliczenia skarżącemu do rolniczego stażu pracy okresów prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej od 1 stycznia 1981 r. do 28 lutego 1997 r.

W ocenie Sądu, z racji zamieszkiwania ubezpieczonego w okresie nauki w technikum w internacie w T., a zatem w miejscowości oddalonej znacznie od miejsca położenia gospodarstwa rolnego, brak jest podstaw do przyjęcia, że odwołujący przez cały okres nauki pracował jednocześnie w gospodarstwie swoich rodziców. Gdyby było to możliwe, z pewnością wnioskodawca nie przebywałby w internacie. Z tych względów Sąd przyjął, że R. K. mógł świadczyć pracę w gospodarstwie rolnym rodziców jedynie w okresach wolnych od zajęć szkolnych.

Sąd wskazał przy tym, że nie każda praca w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16. roku życia podlega zaliczeniu do stażu rolniczego. W przepisie art. 20 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników nie wyznaczono wprawdzie rozmiaru świadczonej pracy, jak również nie wprowadzono w nim wymogu, aby praca ta stanowiła jedyne lub główne źródło utrzymania zainteresowanego, jednakże wątpliwości te zostały usunięte licznymi orzeczeniami Sądu

Najwyższego zapadłymi w obecnym, jak i w poprzednim stanie prawnym, a zachowującymi aktualność również obecnie, w których jako przesłankę zaliczenia okresu pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, a przed objęciem ubezpieczeniem społecznym, przyjmowano wymiar pracy co najmniej 4 godziny dziennie. Doraźna pomoc w wykonywaniu typowych obowiązków domowych, zwyczajowo wymaganych od dzieci jako członków rodziny rolnika, nie stanowi stałej pracy w gospodarstwie rolnym zaliczanej do stażu ubezpieczeniowego (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 18 września 2014 r., I UK 17/14, LEX nr 1538420, z dnia 25 marca 2014 r., I UK 340/13, LEX nr 1477426, z dnia 6 czerwca 2013 r., II UK 368/12, LEX nr 1363452). Świadkowie J. W. i H. O., którzy posiadali gospodarstwa rolne sąsiadujące z gospodarstwem rolnym rodziców skarżącego potwierdzili, że gdy wnioskodawca przyjeżdżał ze szkoły do domu to pracował w gospodarstwie rolnym rodziców, uczestnicząc we wszystkich pracach w tym gospodarstwie (sianokosach, żniwach, wykopkach). Gospodarstwo rolne rodziców odwołującego nie było zmechanizowane, wszystkie prace wykonywano ręcznie. Rodzice R. K. przy jego prowadzeniu mogli liczyć jedynie na pomoc syna. Ich córki wyprowadziły się już bowiem z gospodarstwa, a co za tym idzie już w nim nie pracowały. Biorąc pod uwagę powierzchnię gospodarstwa (łącznie 8 ha), rodzaj upraw (żyto, marchew, buraki ziemniaki), fakt posiadania inwentarza żywego (koń, 3-4 krowy, 10-12 świń oraz 30-40 kur, kaczek i gęsi), prowadzenie dodatkowo młyna oraz ilość osób pracujących w gospodarstwie (rodzice i wnioskodawca), Sąd stwierdził, że wymagało ono dużych nakładów pracy ze strony członków rodziny. Praca R. K. w gospodarstwie rolnym miała duże znaczenie dla jego prawidłowego funkcjonowania. Bez jego pracy w trudno byłoby rodzicom podjąć ciężarowi prowadzenia gospodarstwa rolnego. Była to stała praca, gdyż przekraczała 4 godziny dziennie. W ocenie Sądu, słusznie organ rentowy zaliczył wnioskodawcy jako okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców okresy wakacji szkolnych. Ponieważ wakacje szkolne zaczynały się już w czerwcu, uwzględnieniu podlega oprócz miesiąca lipca i sierpnia w 1968 r. i 1969 r. zaliczonego już przez organ rentowy, także okres od 21 czerwca do 30 czerwca w 1969 r., czyli łącznie 20 dni. Zaliczeniu podlega również okres ferii zimowych, łącznie 4 tygodnie czyli 28 dni, przerw świątecznych związanych z Bożym Narodzeniem (od 23 grudnia 1967 r. do 1 stycznia 1968 r. - 10 dni oraz od 23 grudnia 1968 r. do 1 stycznia 1969 r. - 10 dni, od 24 grudnia 1970 r. do 3 stycznia 1971 r. - 11 dni) i W. (12-16 kwietnia 1968 r. - 5 dni, 4-8 kwietnia 1969 r. - 5 dni, 27-31 marca 1970 r. - 5 dni) oraz okres odbywania praktyk zawodowych i warsztatów w gospodarstwie rolnym rodziców w 1968 r., 1969 r. i w 1970 r. łącznie 188 dni (zgodnie z pismem pełnomocnika skarżącego - k. 41 akt), a także okres po zakończeniu matur w maju 1970 r., czyli od 1 do 24 czerwca 1970 r. - 24 dni. Łącznie daje to 295 dni, czyli 10 miesięcy. Po zwiększeniu uznanego przez organ rentowy okresu 23 lat 4 miesięcy i 7 dni stażu ubezpieczeniowego o okresy pracy w gospodarstwie rolnym rodziców w wymiarze 10 miesięcy, skarżący legitymuje się stażem pracy 24 lata 2 miesiące i 7 dni, a więc poniżej wymaganego okresu 25 lat.

W tym stanie rzeczy, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., odwołanie R. K. oddalił.

W apelacji ubezpieczony, zastąpiony profesjonalnie, zaskarżył wyrok w całości, zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, tj.:

art. 233 § 1 k.p.c. przez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i dokonanie oceny przedstawionego materiału dowodowego w sposób niezgodny z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, bez wnioskowania z udowodnionych faktów o innych faktach poprzez:

- uznanie, że brak jest podstaw do zaliczenia skarżącemu do rolniczego stażu pracy okresów prowadzenia działalności pozarolniczej od 1 stycznia 1981 r. do 28 lutego 1997 r., podczas gdy z dokumentacji KRUS wynika, iż powyższa działalność prowadzona była tylko od 1 stycznia 1989 r. do 31 grudnia 1990 r., zatem cały wnioskowany okres powinien być wliczony do stażu ubezpieczeniowego.

- pominięcie w ocenie części zeznań świadków H. O. i J. W., w którzy zeznali, że ubezpieczony pracował w gospodarstwie rolnym rodziców ponad 4 godziny dziennie przez cały okres nauki w szkole średniej,

- uwzględnienie jedynie w sposób niepełny i wybiórczy okoliczności, iż ubezpieczony wykonywał prace w gospodarstwie rolnym rodziców szczegółowo wskazane w załączniku do protokołu rozprawy z dnia 23 maja 2018 r.,

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 6 pkt 14 w związku z art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników przez jego niezastosowanie i przyjęcie, że skarżącemu nie można zaliczyć do stażu ubezpieczeniowego okresów prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej od 1 stycznia 1981 r. do 28 lutego 1997 r., podczas gdy ubezpieczony na podstawie art. 40 ustawy z dnia 27 października 1977 r. zwolniony był od obowiązku uiszczania składki,

- art. 75 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin przez jego niezastosowanie i uznanie, że odwołujący w latach 1981-1997 nie posiadał statusu rolnika, podczas gdy skarżący prowadząc dział specjalny, polegający na prowadzeniu młyna gospodarczego, prowadził działalność rolniczą i posiadał gospodarstwo rolne o pow. 8 ha, co tym samym rodziło obowiązek uiszczania składek niezależnie od tego czy istniał inny tytuł ubezpieczenia;

- art. 19 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników przez jego nienależyte zastosowanie i w konsekwencji błędne ustalenie, że ubezpieczonemu nie przysługuje emerytura rolnicza, podczas gdy w rzeczywistości ubezpieczony spełnia wszystkie wskazane w przedmiotowym przepisie przesłanki, w tym 25 lat stażu ubezpieczeniowego.

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania oraz zasądzenie od strony pozwanej na rzecz skarżącego zwrotu kosztów procesu za I i II instancję, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego zgodnie z normami przepisanyymi; ewentualnie uchylenie przedmiotowego wyroku i przekazanie sprawy ponownie do rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego nie jest zasadna.

Sąd Okręgowy wydał prawidłowe rozstrzygnięcie, które znajduje uzasadnienie w całokształcie okoliczności faktycznych oraz w treści właściwie przywołanych i zastosowanych przepisów prawa materialnego.

Przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie było prawo do emerytury na podstawie art. 19 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 299). Zgodnie z treścią art. 19 ust. 1 ustawy, emerytura przysługuje ubezpieczonemu rolnikowi - mężczyźnie, który spełnił łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny 65 lat i podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat.

Zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 zalicza się okresy:

- 1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990;
- 2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16 roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.;
- 3) od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi.

Jednakże, osobom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. nie dolicza się okresów ubezpieczenia pracowniczego (art. 20 ust. 3 ustawy).

Odnosząc powyższe regulacje do stanu faktycznego rozpoznawanej sprawy Sąd Okręgowy słusznie stwierdził, że R. K. nie spełnił wszystkich przesłanek warunkujących prawo do emerytury. Nie udowodnił bowiem co najmniej 25. lat podlegania ubezpieczeniu społecznemu, a jedynie 24 lata 2 miesiące i 7 dni okresów ubezpieczenia. Orzeczenie to

zostało wydane w oparciu o niewadliwe ustalenia faktyczne, które Sąd Apelacyjny w całości podziela i przyjmuje za własne.

Sąd Apelacyjny akceptuje stanowisko Sądu pierwszej instancji, że dla uwzględnienia odwołującemu w stażu ubezpieczeniowym okresu pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia wymagane jest ustalenie, że czynności rolnicze były wykonywane przez wnioskodawcę w wymiarze nie niższym niż połowa ustawowego czasu pracy. Przesłanka zaliczenia do okresów ubezpieczenia okresu pracy w gospodarstwie rolnym w ilości odpowiadającej co najmniej połowie pełnego wymiaru czasu pracy, jednolicie akceptowana w orzecznictwie, wiąże się z poglądem, iż praca ta ma mieć charakter ciągły, co oznacza nastawienie ubezpieczonego na stałe świadczenie pracy w gospodarstwie rolnym (gotowość do jej świadczenia, dyspozycyjność) i odpowiadającą temu nastawieniu niezmienną możliwość skorzystania z jego pracy przez rolnika, a negatywną przesłanką jest doraźna pomoc w wykonywaniu typowych obowiązków domowych czy wykonywanie w gospodarstwie rolnym prac o charakterze dorywczym, okazjonalnie i w wymiarze niższym od połowy pełnego wymiaru czasu pracy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 8 marca 2010 r., II UK 305/10L, LEX nr 852557; z dnia 4 października 2006 r., II UK 42/06, OSNP 2007 nr 19-20, poz. 292, z dnia 10 maja 2000 r., II UKN 535/99, OSNP 2001 nr 21, poz. 650, postanowienie z dnia 31 stycznia 2019 r., I UK 18/18, LEX nr 2617953).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd pierwszej instancji dokonał wszechstronnej analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego, bez przekroczenia granic wyznaczonych normą art. 233 § 1 k.p.c. Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia tego przepisu wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu. Inaczej mówiąc, dokonana przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona jedynie wtedy, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami, a taka sytuacja nie ma miejsca w rozpoznawanej sprawie. Apelujący, formułując zarzut dokonania przez Sąd pierwszej instancji niewłaściwej oceny materiału dowodowego odniósł się do oceny zeznań świadków: H. O. i J. W., jednak bezzasadnie podniósł, że na podstawie tych zeznań należało przyjąć, iż przez cały okres nauki w szkole średniej pracował w gospodarstwie rolnym rodziców w wymiarze co najmniej 4 godzin dziennie. W świetle zgromadzonego i właściwie ocenionego materiału dowodowego twierdzenia te należy uznać za gołosłowną polemikę z prawidłowymi ustaleniami Sądu Okręgowego. W pełni zasadnie bowiem Sąd ten przyjął, iż z uwagi na zamieszkiwanie wnioskodawcy w okresie nauki w technikum w internacie w T., a zatem w miejscowości oddalonej 250 km od miejsca położenia gospodarstwa rolnego rodziców, całkowicie niewiarygodne jest, by odwołujący codziennie pracował w tym gospodarstwie rolnym w odpowiednim wymiarze lub miał taką gotowość. O wykonywaniu stałej pracy w gospodarstwie rolnym nie może być mowy wówczas, gdy osoba bliska rolnikowi pobiera naukę w szkole znajdującej się w znacznej odległości od miejsca położenia gospodarstwa i swego miejsca zamieszkania, nie pozwala to bowiem na codzienny powrót do domu i powoduje konieczność zamieszkiwania w internacie lub innym miejscu w pobliżu szkoły (por. wyrok NSA z dnia 24 maja 2018 r., I OSK (...), LEX Nr 2551043). Wobec powyższego w pełni uzasadniony jest wniosek Sądu Okręgowego, że R. K. świadczył pracę w gospodarstwie rolnym rodziców jedynie w przyjętych w stanie faktycznym okresach wolnych od zajęć szkolnych.

Prawidłowo również stwierdził Sąd a quo, że nie ma podstaw do zaliczenia odwołującemu, urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948 r., do rolniczego stażu pracy okresów prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej od 1 stycznia 1981 r. do 28 lutego 1997 r. Jednoznacznie kwestię tę reguluje art. 20 ust. 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Do stażu wymaganego do nabycia emerytury rolniczej nie mogą zostać zaliczone okresy ubezpieczenia w systemie powszechnym, czyli okresy wyłączenia z rolniczego ubezpieczenia społecznego z uwagi na prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej (podleganie ubezpieczeniom społecznym w systemie powszechnym w ZUS). Podkreślić należy, że przepisy ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, w tym przepisy regulujące problematykę emerytury rolniczej, mają charakter unormowań bezwzględnie obowiązujących, co pociąga za sobą konieczność ich ścisłej, a nie rozszerzającej interpretacji, wykluczającej możliwość odwoływania się w tym zakresie do zasad współżycia społecznego (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 9 maja 2018 r., III

AUa 1188/16, LEX nr 2514920). Wbrew twierdzeniom apelacji, fakt prowadzenia przez odwołującego pozarolniczej działalności gospodarczej polegającej na usługowym przemiele ziół na mąkę i śrutę od 1 stycznia 1981 r. do 28 lutego 1997 r. i opłacania z tego tytułu składek na ubezpieczenie społeczne w systemie powszechnym został potwierdzony przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Inspektorat w O. w zaświadczeniach z dnia 7 kwietnia 1997 r. i 23 lipca 2010 r., znajdujących się w aktach emerytalnych odwołującego.

Wskazany w załączonym do apelacji oświadczeniu E. P., córki R. K., okres pomocy w prowadzeniu jej gospodarstwa rolnego w charakterze domownika od 14 grudnia 2005 r. nie może być uwzględniony w stażu rolniczym odwołującego, albowiem nie wykazano, by w tym okresie za R. K. były opłacane składki na ubezpieczenie w KRUS. Zgodnie z art. 16 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, dobrowolne wejście do ubezpieczenia emerytalno-rentowego dotyczy trzech grup osób: 1) rolnika, którego gospodarstwo rolne nie przekracza obszaru 1 ha przeliczeniowego, 2) byłego rolnika, który nie nabył prawa do emerytury rolniczej, 3) rencisty pobierającego rentę rolniczą okresową. R. K. od 1 maja 2001 r. do 30 czerwca 2014 r. pobierał rentę rolniczą okresową a więc, zgodnie z art. 16 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu mógł podlegać dobrowolnie tylko na wniosek, czego w żadnym razie w przedmiotowej sprawie nie wykazał.

Sumując, R. K. nie udowodnił, że legitymuje się 25. letnim okresem ubezpieczenia emerytalno-rentowego, tym samym nie spełnił wszystkich warunków do nabycia prawa do emerytury określonej w art. 19 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

W tym stanie rzeczy, nie znajdując podstaw do uwzględnienia apelacji, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. polemiczną apelację oddalił.